

Nr 865

Av herrar **Dahlén** och **Bengtson**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 101, angående långtidsplan för det statliga utvecklingsbiståndet m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1119 i Andra kammaren)

Ett av de verkligt stora problemen i de internationella relationerna är den växande klyftan mellan fattiga och rika folk. En ekonomisk tillväxt i u-länderna, som lyfter dessa till en ställning mer i jämnhöjd med de rika länderna, är en förutsättning för en utveckling mot en enad värld. Tyvärr pekar utvecklingen direkt emot uppnåendet av ett sådant mål. FN:s proklamation av 1960-talet som utvecklingsårtiondet för de fattiga folken har inte lett till avsett resultat. Tvärtom har de gångna åren närmast kännetecknats av stagnation och tillbakagång för många av u-länderna och det internationella biståndsarbetet. Det offentliga biståndet från DAC:s medlemsländer till u-länder och multilaterala organ har från år 1962 till 1966 sjunkit från 0,72 % till 0,57 % av bruttonationalinkomsten. Samtidigt har i-länderna ökat sin nationalinkomst per invånare avsevärt mer än u-länderna förmått göra. U-ländernas export ökar saktare än i-ländernas, köpkraften minskar, skulderna växer, analfabetismen ökar, livsmedelsproduktionen är klart otillräcklig och befolkningstalen ökar ofta med en snabbhet, som neutraliserar de utvecklingsansträngningar som görs. Detta är alltså situationen mot slutet av utvecklingsårtiondet. Det borde stå klart för alla ansvariga ledare i de rika länderna, att detta ej kan få fortsätta och att kraftfullare insatser måste göras.

Ökning av Sveriges insatser

När riksdagen år 1962 fattade sitt principbeslut om att så snart som möjligt skapa ett u-landsbistånd motsvarande 1 % av bruttonationalprodukten fanns förhoppningar om att detta etappmål skulle nås under 1960-talet. Ökningen hittills har dock varit otillräcklig, i regel några tiondels procent per år, och har ej i dagens läge nått längre än till 0,34 % av nationalinkomsten. Eftersläpningen har gjort att tidpunkten för uppnåendet av 1 %-målet oupphörligt har måst flyttas. I proposition nr 101 förordas nu att målet skall uppnås först 1974/75. Folkpartiet och centerpartiet anser detta vara en allt-

för långsam ökningstakt och föreslår att u-hjälpen snabbt ökas så att 1 %-målet uppnås senast budgetåret 1972/73.

Ett väsentligt skäl för ökade krav på offentligt bistånd är givetvis att direkta anslag, d. v. s. de statliga bidragen, spelar en mycket stor roll. Invändningarna att det viktiga inte är anslagsbeloppens storlek utan hur pengarna används är ingen acceptabel ursäkt för att skynda långsamt. Det är nämligen tillräckligt belagt att u-länderna kan nyttiggöra ett bistånd, som är åtskilligt större än det de f. n. erhåller. Dessutom finns ju det faktiska förhållandet, att i-ländernas bistånd stagnerat och att utvecklingstakten i många av u-länderna minskat de senaste åren i förhållande till perioden 1960—1965.

Olika antaganden kan göras vad uppnåendet av 1 %-målet kommer att innebära för Sveriges del budgetåret 1972/73. Om bruttonationalprodukten t. ex. antas öka med 4,2 % per år skulle den i 1966 års priser då vara omkring 155 miljarder kr. Den totala statliga u-hjälpen skulle i 1966 års priser då behöva uppgå till 1,55 miljard kr. Det finns olika sätt att beräkna vad denna utvecklingstakt kräver i anslagsökning varje enskilt år, men om man accepterar den här skisserade utgångspunkten innebär det att det svenska offentliga biståndet i genomsnitt måste öka med omkring 235 milj. kr. per år i förhållande till innevarande budgetår.

Med utgångspunkt härifrån föreslår vi, att riksdagen beslutar en ökning av det statliga biståndet för nästa budgetår med 200 milj. kr., d. v. s. 100 milj. kr. mer än vad regeringen föreslagit. Dessutom föreslår vi, att riksdagen beslutar om en plan för biståndets ökning, innebärande att för de därpå kommande budgetåren fram till och med 1972/73 skall biståndet öka med 235 milj. kr. per år. Korrigeringar får sedan självfallet ske med utgångspunkt från bruttonationalproduktens verkliga utveckling, prisförändringar och vid behov även med hänsyn till konjunkturerna.

Anslag till internationella program

Som vi tidigare meddelat har vi beslutat att framlägga förslag till en större ökning av u-landsbiståndet för nästa budgetår än vad regeringen tänkt sig. Det belopp vi redan i januari därvid nämnde var 100 milj. kr. Vi föreslår att av dessa ökade medel större delen går till internationella program enligt följande förslag (Endast de anslag där vi föreslår ändringar i förhållande till propositionen har här införts.):

	Budgetår, milj. kr.		
	1967/68 Anslag	1968/69 Anslag enl. propositionen	1968/69 Anslag enl. vårt förslag
IDA	52	72	+ 15 = 87
Int. livsmedelsprogrammet	16	38	+ 21 = 59
UNDP	81	81	+ 15 = 96
UNICEF	9	9	+ 5 = 14
Totalt	158	200	256

I dollar räknat bör anlagshöjningarna vara för IDA 3 milj., för Livsmedelsprogrammet 4 milj., för UNDP 3 milj. och för UNICEF 1 milj. Utöver dessa höjningar till internationella program föreslår vi att till FN:s flyktingverksamhet (UNRWA och UNHCR) anslås ytterligare 10,4 milj. kr. (2 milj. dollar) att fördelas av biståndsmyndigheten.

Vidare föreslår vi att en del av den i SIDA:s anslagsframställning upptagna påfyllnaden av *den svenska utvecklingsfonden för Latinamerika* på 5 milj. dollar beslutas, närmare bestämt 13 milj. kr. (2,5 milj. dollar). Sverige bör tillåta att ett obligationslån upptages i vårt land. Vi vill understryka angelägenheten av att man från svensk sida framhåller vikten av att principen om fri upphandling äger rum till av banken finansierade projekt.

Utfästelser

Om riksdagen godtar den av oss föreslagna planen för ökningen av utvecklingsbiståndet, bör korrigeringar ske i de i propositionerna nr 101 och 102 föreslagna utfästelserna för budgetåren 1969/70 och 1970/71. De i dessa propositioner upptagna utfästelserna bör gälla t. v. och som minimibelopp. Vi föreslår, att riksdagen begär att regeringen till höstriksdagen framlägger förslag till nya belopp för utfästelser till internationella program. Därvid bör beaktas det förslag vi framför nedan om svenskt bidrag till en miljardfond för livsmedelshjälp.

Utvecklingskrediter

Departementschefen har minskat SIDA:s förslag till utvecklingskrediter med 20 milj. kr. Av motiveringen framgår att detta innebär att viss minskning av kreditgivningen kommer att inträffa i förhållande till förslaget. Vi anser att det vore olyckligt om så bleve fallet och föreslår därför att beloppet för utvecklingskrediter höjes med 10 milj. kr. i förhållande till propositionens förslag.

Länderprioriteringen och Zambia

Sverige bör vara berett att delta på alla områden inom det tekniska och finansiella biståndsarbetet där vi kan göra konstruktiva insatser och där vår medverkan efterfrågas. Av effektivitetsskäl bör dock en viss koncentration i fråga om ämnes- och länderval för de statliga insatserna eftersträvas. En sådan prioritering får inte hindra att när särskilda skäl uppkommer även andra projekt och länder prioriteras. Riksdagen uttalade också år 1966 att länderprioriteringen finge tillämpas med viss försiktighet.

Ett land som bör göras till huvudmottagarland är Zambia. Våra nuvarande insatser jämte landets speciella situation gör det speciellt angeläget att få Zambia med som ett land med hög prioritet för svenskt u-landsbistånd.

Stöd åt rhodesiska flyktingar

Rhodesias frihetskamp har stor politisk betydelse. Problemet är om Afrikas och afrikanernas utveckling mot frihet och självstyre skall stoppas vid Zambesifloden. I detta läge bör Sverige — förutom att lojalt medverka till att sanktionerna görs totala och effektiva — aktivt undersöka på vilket sätt vår flyktinghjälp kan intensifieras till förmån för flyktingar från Rhodesia, liksom också hur den humanitära hjälpen till de fängslade nationalisternas familjer skall kunna vidgas och göras mera effektiv. Alla möjligheter till insatser på utbildningens område, för att ge bättre chanser till undervisning åt afrikanska ungdomar från Rhodesia både inom och utom Rhodesia, måste tillvaratas. För detta fordras att ett utvidgat program för bistånd till Rhodesias afrikaner med betydligt större resurser än f. n. står till förfogande för sådana insatser.

Ett sådant program bör därför planeras snarast. Genom att satsa rejält på att bereda rhodesiska ungdomar studiemöjligheter i andra länder kan Sverige lämna ett värdefullt bidrag till den framtida demokratiska utvecklingen i Rhodesia. Särskild betydelse bör därvid ges åt administrativa studier och åt praktik inom andra länders förvaltning. Sverige bör vara berett att diskutera upprättandet av ett Rhodesia Education Institute i lämpligt afrikanskt land med syfte att bereda möjlighet för rhodesiska ungdomar att bedriva universitetsstudier. Sverige borde här vara villigt att ge samma hjälp som f. n. går till Mozambique Education Institute i Dar-es-Salaam. Vi föreslår att för nästa budgetår ett belopp på 2 milj. kr. ställes till förfogande för biståndsmyndigheten för detta ändamål.

Handelspolitiska åtgärder

Tullar och importrestriktioner utgör ofta svåra hinder för en gynnsam utveckling av u-ländernas export. Vi bör i samarbete med andra länder minska tullarna och importrestriktionerna för varor från u-länderna, även för industrivaror. Särskilt angeläget är att undanröja det ofta kraftiga tullskyddet som gäller för varor som befinner sig på det första bearbetningsstadiet efter råvarustadiet. Man bör från svensk sida inom GATT och andra internationella organ verka för åtgärder av detta slag. Dessutom behöver u-länderna skyddet för sin nystartade och sårbara industriproduktion, och uppgörelser om avveckling av tullar och importrestriktioner bör ta hänsyn härtill.

Resultatet av den handelspolitiska konferensen UNCTAD II blev inte vad man kunnat hoppas. De rika länderna kunde inte förmås att gemensamt besluta om åtgärder som skulle innebära väsentliga framsteg på det handelspolitiska området. Risk finns för en kraftig reaktion bland u-länderna. Det är angeläget att markera att strävandena att hjälpa u-länderna på det handelspolitiska planet måste fortsätta. Riksdagen bör därför uttala, att rege-

ringen bör verka för att arbetet inom detta område snarast fullföljes. Därvid bör särskilt intresse ägnas åt lösning av problemen med *supplementär finansiering* och upprättande av *råvaruavtal*.

Institut för u-ländernas marknadsplanering

U-ländernas ofta dåliga exportförmåga har bl. a. sin förklaring i bristande information om och erfarenhet av olika exportmarknader. Man tillverkar inte de »rätta» varorna. De är inte anpassade till köparens behov. Man besitter inte tillräcklig kunskap i fråga om modern marknadsplanering och säljfrämjande åtgärder. Sverige bör därför öka sin hjälp till förmån för exportfrämjande verksamhet inom u-länderna. Det som hittills presterats är endast en export till Guatemala och stöd till International Trade Center, som drives gemensamt av UNCTAD och GATT.

Här finns sålunda utrymme för en mångdubbling av insatserna både personellt och finansiellt. Vi föreslår att man överväger inrättandet av ett särskilt institut för u-ländernas marknadsplanering. Dess syfte skulle vara att lämna experthjälp, medverka i undervisningsprojekt och främja en ökad u-landsexport till Sverige. Institutet borde komma till stånd genom ett samarbete mellan statliga organ, Exportföreningen och importsidan. Biståndsmyndigheten bör få i uppdrag att tillsammans med dessa instanser utreda frågan.

Investeringsgarantier

År 1965 svarade de direkta privata investeringarna i u-länderna för 25 % av det totala kapitalflödet från de rika länderna. Hela den privata kapitalinsatsen inkl. lån och portföljinvesteringar svarade för 35 % av kapitalflödet.

Mot denna bakgrund förstår man varför de flesta u-länder engagerar sig för att stimulera privata investeringar. Dessa skapar sysselsättning och inkomster åt u-ländernas egna arbetare och tjänstemän och bidrar därmed till att lindra den ofta mycket svåra arbetslösheten. Den i u-länderna så knappa produktionsfaktorn kapital tillföres landet direkt vid investeringar i form av realkapital, som användes för att modernisera och utvidga landets produktionskapacitet och sysselsätta och tillvarata de lokala produktionsresurserna i effektiv produktion.

U-landsinvesteringar ökar landets knappa valutatilgångar genom att främja exporten och/eller genom att spara in valuta, eftersom importen kan minskas då tillverkning upptas inom landet. Vidare ökar statens inkomster och därmed möjligheten till egna offentliga utvecklingsinsatser inom u-landet.

Investeringar i u-länderna skapar också en efterfrågan på leveranser inom landet av råmaterial, halvfabrikat och andra varor och tjänster som är

förbundna med industriell produktion. Därigenom höjs utvecklingseffekten och sysselsättningseffekterna ytterligare och nya inkomster skapas hos de inhemska underleverantörerna. Det bör också tilläggas att stora investeringar ökar insatserna att förbättra infrastrukturen i ett land, t. ex. i fråga om transportmedel, vägar, kraftverk samt sociala anordningar som sjukhus och skolor.

Riksdagen har vid flera tillfällen uttalat sig för att ett system med investeringsgarantier borde upprättas i Sverige i avvaktan på en internationell lösning. Regeringen har nu framlagt ett förslag till sådant system. Vi kan i stort sett, utom på en punkt, ansluta oss till de allmänna riktlinjerna, som framlagts i propositionen nr 101. Vi vill understryka angelägenheten av att ett företag som fått investeringsgarantier ger sina anställda tillfredsställande anställnings- och arbetsvillkor. Självfallet bör företaget vara positivt inställt till fackföreningsverksamhet på den egna arbetsplatsen.

De flesta remissinstanser har reagerat emot tanken att det svenska garanti-systemet skulle till en början inskränkas till huvudmottagarländerna. Vi finner denna inskränkning direkt olämplig. Det är ofta en ren tillfällighet att ett land blivit huvudmottagarland för svenskt offentligt bistånd. Ingenting säger att den bästa utvecklingseffekten uppnås genom industriell verksamhet eller projekt av därmed jämförlig art i just dessa länder. Denna snäva gränsdragning skulle därför på ett allvarligt sätt begränsa den totala svenska insatsen bland världens fattiga folk. I likhet med bankofullmäktige, LO, KF, kommerskollegium och näringslivsorganisationerna m. fl. anser vi därför denna inskränkning direkt olämplig och föreslår att den borttages. I princip bör investeringsgarantier kunna ges till alla u-länder. Vi är medvetna om att särskilda förhållanden i ett u-land ibland av utrikespolitiska skäl kan medföra att garantier i vissa situationer inte lämnas.

Det har gjorts gällande att ett skäl varför garantier skulle ges till det fåtal länder, som är huvudmottagarländer, skulle vara att lämnandet av garantier skulle kräva mycket ingående undersökningar. Vi vill i det sammanhanget hänvisa till vad flera remissinstanser uttalat beträffande den verksamhet som exportkreditgarantinämnden har med s. k. u-garantier. Det torde inte kunna göras gällande att några väsentliga skillnader i prövningsmetodik föreligger mellan att lämna investeringsgarantier och u-garantier. Samma länderram bör därför gälla för både u-garantier och investeringsgarantier.

Förinvesteringsfond

Exportföreningen och Industriförbundet har föreslagit upprättandet av en statlig fond på 10 milj. kr. för finansiering av förundersökningar av tänkbara industriella investeringsprojekt i u-länderna. Regeringen har inte tagit bestämd ställning till detta förslag utan nöjer sig med att påpeka att behovet av stöd till sådana studier delvis tillgodoses redan inom nuvarande bistånds-

verksamhet. Så avses ske även i fortsättningen, och man synes därmed enligt regeringens uppfattning i lämplig utsträckning kunna tillgodose framställningens syfte.

Behovet av bättre finansieringsmöjligheter för dylika förinvesteringsundersökningar är emellertid f. n. ett av de stora problemen när det gäller investeringsprojekt i u-länderna. Medel ur fonden borde anslås efter ansökan av vederbörande u-landsregering. Denna har att styrka att investeringen skulle vara av väsentligt intresse för landets ekonomiska och sociala utveckling. Villkoren för fonden kunde vara de som föreskrives för investeringsgarantier och u-garantier. Exportkreditnämnden bör vara administrerande myndighet.

Det är angeläget att den föreslagna fonden kan komma till stånd. Kungl. Maj:t bör få fullmakt att efter ytterligare utredning fastställa reglerna för fonden. Vi föreslår att 5 milj. kr. ställes till förfogande för en sådan fond.

Samarbete staten—näringslivet

Vi har redan berört två väsentliga områden där ökade möjligheter till samarbete mellan stat och näringsliv kan äga rum, nämligen beträffande investeringsgarantier och inrättande av en förinvesteringsfond.

Även andra former av samverkan bör äga rum. Vidgade möjligheter till gemensamma projekt för staten och enskilda företag eller grupper bör prövas. Detta kan ske i »*paketprojektets*» form genom att t. ex. SIDA står för vissa delar av projektet och företaget för en annan del. En industrianläggning kompletteras t. ex. med en yrkesskola eller vice versa, ett jordbruksprojekt med slakterier och mejerier etc. Samarbetet på planeringsstadiet mellan staten och enskilda konsultföretag bör därvid kunna utvecklas. Vi föreslår, att riksdagen uttalar sig till förmån för vidgad användning av sådana gemensamma projekt.

Samverkan med de frivilliga organisationerna

För att möjliggöra ett ökat stöd åt de värdefulla insatser de frivilliga organisationerna gör i u-länderna bör nya vägar prövas för utvidgning av detta stöd. Biståndsmyndigheten bör få i uppdrag att tillsammans med organisationerna undersöka möjligheterna att vid investeringar som grund för bidragsunderlaget också lägga in projekteringskostnader. Vidare bör man utreda möjligheten av att ge bidrag till driftkostnaderna under de första åren ett nytt projekt är i gång i u-landet.

Fredskårerna och de frivilliga organisationerna

Erfarenheterna av den sedan 1965 bedrivna fredskårsverksamheten synes vara så positiva att en utökning av verksamheten borde kunna ske. Vidare bör förslaget till detaljutformning av fredskårsverksamheten, som låg som

grund för fredskårens organisation, nu kunna realiserats i sin helhet. Det gäller närmast den ännu inte realiserade delen om finansiellt stöd till frivilliga organisationers biståndsinsatser av fredskårskaraktär. I förslaget hette det bl. a.: »Med tanke på likheten i målsättningen mellan statlig och privat (frivilliga organisationer) verksamhet på området synes den omständigheten att biståndsorganet etablerar egen fredskår icke behöva utesluta att biståndsorganet samtidigt stöder liknande verksamhet administrerad av frivilliga organisationer.» I det följande fanns utarbetat förslag till bidragsregler. Eventuell översyn av dessa bör äga rum omedelbart.

Bidrag bör i fortsättningen kunna utgå till de frivilliga organisationernas utbildning och utsändning av egna fredskåarer, varvid liknande krav bör ställas på dem som SIDA nu ställer på sina fredskåarer. Vi vill i detta sammanhang erinra om Europarådets rådgivande församlings resolution och rekommendation år 1966 angående enskilda organisationers roll i den afrikanska utvecklingen genom fredskårsverksamhet (Document 2155, antaget år 1966, särskilt däri ingående rapport från arbetsgrupp V vid seminarium i Strasbourg 10—13 oktober 1966).

Vi föreslår att SIDA bemyndigas att träffa överenskommelser med intresserade organisationer som vill sätta upp fredskåarer. Under nästa budgetår kan knappast mer än uttagning och utbildning av fredskåarister äga rum. För detta ändamål torde ett belopp på 2 milj. kr. vara tillräckligt och vi föreslår att riksdagen beviljar denna summa.

Familjeplanering

Överbefolkning är i dag det allvarligaste hotet mot förbättring av de sociala och ekonomiska villkoren för folken i u-länderna. Om denna befolkningsökning inte kan hejdas kommer knappheten på livsmedel att leda till hungerkatastrofer av en storlek som världen tidigare aldrig upplevt. Även framgångsrika åtgärder för att öka den ekonomiska tillväxten kommer att omintetgöras av att det ständigt är fler och fler som skall dela på de resurser som skapas. Åtgärder för att begränsa folkökningen måste därför ges den högsta prioritet i u-hjälpsarbetet. Sverige har här unika förutsättningar för insatser, och projektverksamheten på detta område bör ständigt vidgas. Samtidigt bör Sverige verka för att familjeplaneringen får ökat utrymme i de multilaterala organens biståndsverksamhet. Samarbetet med den internationella familjeplaneringsorganisationen IPPF bör utvidgas.

Miljardfond mot världssvälten

Redan med nuvarande befolkning i u-länderna är tillgången på livsmedel i vissa av dessa för knapp. Därtill kommer att livsmedelsproduktionen visat en ogynnsam utveckling. Utöver de lidanden som svälten och halvsvälten

för med sig för miljoner människor innebär den också ett hot mot ansträngningarna att öka produktiviteten. Det är svårt att begära ökade ansträngningar av människor som inte får äta sig mätta.

Försörjningssituationen måste förbättras både genom åtgärder som ökar u-ländernas egen livsmedelsproduktion och genom tillförsel av livsmedel utifrån. I båda fallen krävs stora insatser av kapital och kunnande från industriländernas sida. Den på lång sikt viktigaste åtgärden är att med olika medel öka u-ländernas egen livsmedelsproduktion. Avkastningen är till följd av felaktiga brukningsmetoder, ägosplittring och ojämn jordfördelning många gånger lägre än i de utvecklade länderna. Till åtgärder som behöver vidtagas hör anläggandet av bevattningsanordningar, ökad användning av konstgödsel, plogar, traktorer, skördetröskor och annan teknisk utrustning. Därutöver behövs en utbyggnad av förädlingsindustrierna, bättre lagrings- och transportmöjligheter och en utveckling av försörjningsorganisationen bland annat genom införande av kooperation. Samtidigt måste livsmedelsproduktionen i industriländerna i ökande utsträckning inriktas på produktion för hjälpsändningar.

I syfte att utvidga FN:s livsmedelsprogram bör en fond för uppköp för u-ländernas räkning av överskottsproduktion av livsmedel på världsmarknaden upprättas. Målet för fondens storlek bör i första hand sättas till 1 miljard dollar per år. Sverige bör utfästa sig att till en sådan fond ge 100 milj. kr. årligen.

Livsmedelshjälpen inom det här tilltänkta liksom inom nuvarande program bör ges i sådana former att produktionsutvecklingen inom u-länderna inte hämmas och handeln med livsmedel mellan u-länderna inte försvåras. Sverige bör för sin del förutom i form av penningbidrag också delvis kunna erlagga sin fondinsats genom leverans av lämpliga egna jordbruksprodukter.

Riksdagen bör uttala sig för att Sverige i internationella sammanhang bör verka för inrättandet av en fond av denna karaktär och för ett svenskt bidrag på 100 milj. kr. per år.

Biståndsverksamhetens organisation

Riksdagen uttalade i följande att de statliga biståndsanslagen borde överföras till utrikesdepartementets huvudtitel. Regeringen har icke velat vara med om att genomföra denna samordning, och det bör därför finnas anledning för riksdagen att återkomma till detta spörsmål.

I detta sammanhang uppkommer naturligt den större frågan om den statliga svenska biståndsverksamhetens ställning i administrationen. De rika ländernas biståndsverksamhet uppfattas alltmer som integrerade delar av resp. länders samlade utrikespolitik. Ställningstagande i ämbetsverket för biståndsverksamhet berör därför i hög grad den svenska utrikespolitiken. De svenska ambassadernas verksamhet i de länder där

svensk statlig biståndsverksamhet förekommer visar att ett stort antal biståndsärenden handläggs på ambassaderna. Avsevärd tid åtgår för denna uppgift. Svårigheter uppstår ofta vid samverkan mellan ambassaderna och SIDA, svårigheter som skulle väsentligt minskas om biståndsverksamheten var en del av utrikesförvaltningen.

I samband med den väntade expansionen av biståndsverksamheten uppkommer här ett samordningsproblem av allt större vikt. I propositionen uttalas att administrativa reformer kan visa sig påkallade i detta sammanhang, men att initiativet härtill torde få tas av vederbörande myndigheter. Enligt vår uppfattning har läget nu blivit sådant att en översyn av SIDA:s ställning bör göras. Den bör ske av utanför myndigheten stående krafter. Därvid bör man överväga att inlemma SIDA i den svenska utrikesförvaltningen. Om så sker uppkommer frågan huruvida ett särskilt statsråd bör få uppgiften att inom utrikesdepartementet handha ledningen av biståndsverksamheten. Mycket talar för en ordning av detta slag. Vi föreslår att riksdagen begär att regeringen företar en översyn med här angivet syfte.

Plan för information kring u-ländernas problem

Svenska folket visar ett stegrad intresse för de fattiga folkens problem. Inte minst torde detta omdöme gälla ungdomen. Uppenbart är dock att bristande kunskaper om u-ländernas problem hindrar en än starkare opinion för ökat svenskt u-landsstöd. Vi föreslår, att regeringen för riksdagen lägger fram en plan för ökad information kring u-ländernas problem.

Med hänvisning till det anförda hemställs,

att riksdagen måtte antaga den plan för *utvecklingsbiståndets ökning* som framlägges i motionen,

att riksdagen måtte begära att Kungl. Maj:t till höstriksdagen framlägger de förslag till förändringar i utfästelserna till internationella program för budgetåren 1969/70 och 1970/71 som föranleds av antagande av ovannämnda plan,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 101 måtte besluta att *utöver* vad i propositionen föreslås ytterligare anvisa

under punkten C 1

till *Förenta Nationernas utvecklingsprogram* (UNDP) 15 600 000 kr. (3 milj. dollar), till *Förenta Nationernas barnfond* (UNICEF) 5 200 000 kr. (1 milj. dollar),

under punkten C 2

till *Förenta Nationernas flyktingkommisariat* (UNHCR) samt till *Förenta Nationernas hjälporganisation för Palestina-flyktingar* (UNRWA) tillsammans 10 400 000 kr. (2 milj. dollar) att fördelas av SIDA,

att riksdagen måtte till *Utbildning av rhodesiska flyk-*

tingar anslå 2 000 000 kr. att användas på det sätt som i motionen anföres,

att riksdagen måtte i anledning av vad som i motionen anföres besluta att till *Frivilliga organisationers fredskårer* anslå 2 000 000 kr.,

att riksdagen måtte *utöver* vad regeringen föreslagit under punkten *C 1* lämna ytterligare bidrag till *Internationella utvecklingsfonden (IDA)* för nästa budgetår med 15 600 000 kr. (3 milj. dollar) samt till *Internationella livsmedelsprogrammet* med 21 000 000 kr. (4 milj. dollar),

att riksdagen måtte under punkten *C 2 a)* till *Svenska utvecklingsfonden för Latinamerika* anvisa 13 000 000 kr. (2,5 milj. dollar) samt att därvid uttala vad i motionen sägs om ett obligationslån på svenska marknaden; b) till *Utvecklingskrediter* utöver vad regeringen föreslagit anvisa ytterligare 10 000 000 kr.,

att riksdagen måtte under hänvisning till vad i motionen anföres om inrättande av en *Förinvesteringsfond* bevilja ett anslag till denna med 5 000 000 kr.,

att riksdagen måste uttala att *Zambia* bör vara ett av de prioriterade länderna,

att riksdagen måtte i anslutning till vad i motionen anföres uttala angelägenheten av att Sverige fortsätter strävandena till *reformer på det handelspolitiska området*, bl. a. i vad det avser supplementär finansiering och råvaruavtal,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala vad i motionen anföres om *familjeplaneringen* samt om ett *Institut för u-ländernas marknadsplanering*,

att riksdagen måtte i anslutning till vad i motionen anföres om *villkoren för bidrag till de frivilliga organisationernas verksamhet* uttala sig för en liberalisering av dessa,

att riksdagen måtte med anledning av motionen uttala att Sverige bör ta initiativet till en *Miljardfond för livsmedels-hjälp* samt att Sverige om en sådan inrättas skall bidra med 100 milj. kr. årligen till denna fond,

att riksdagen måtte i anslutning till vad i motionen sägs uttala att *investeringsgarantier* i princip skall kunna gå till alla u-länder,

att riksdagen måtte i anslutning till vad i motionen sägs uttala att s. k. *paketbistånd* bör användas i ökad utsträckning,

att riksdagen måtte i anslutning till motionen begära en plan för ökad information kring u-ländernas problem,

att riksdagen måtte i anslutning till vad i motionen anföres uttala sig för en översyn av SIDA:s ställning i administrativt hänseende och att därvid särskilt beaktas lämpligheten av att göra biståndsverksamheten till en del av den svenska utrikesförvaltningen med ett särskilt statsråd i ledningen för denna del av verksamheten inom utrikesdepartementet, samt

att i övrigt måtte beaktas vad i motionen anföres.

Stockholm den 17 april 1968

Olle Dahlén (fp)

Torsten Bengtson (cp)
